

ROVANIEMEN MATKAILUOHJELMA

26.3.2026
Luonnos

Rovaniemi on kestävän matkailun kansainvälinen suunnannäyttäjä, joka tuottaa arvoa paikallisille, vierailleen ja ympäristölle.

Ohjaavat arvot: Matkailuohjelman arvot nojaavat Rovaniemen kaupungin strategisiin arvoihin: turvallinen, inhimillinen, rohkea ja luonnonläheinen.

Missio: Mahdollistamme toimintaympäristön, joka edistää turvallista, kestävää ja vastuullista matkailua sekä vahvistaa asukkaiden arjen laatua, yritysten kilpailukykyä ja arktisen luonnon kestävää käyttöä.

Hallittu kasvu ennakoiden

- UUSIEN vastuullisten matkailualueiden ja reittien kehittäminen
- LYHYTVUOKRAUKSEN ohjaus ja hallinta
- MATKAILIJAMAKSUN pilotointi
- LIIKENTEEN kehittäminen
- ENNAKOINTI ja varautuminen

STRATEGISET TAVOITTEET
ja kärkeitoimenpiteet

Korkea laatu, vastuullisuus ja innovaatiot

- ARVOPOLKU –matkailuprofiilin vahvistaminen
- LAATUKRITEERIEN vahvistaminen
- TYÖVOIMAN saatavuuden varmistaminen
- INNOVAATIOIDEN edistäminen

OHJAAVAT ARVOT

MISSIO

VISIO 2040

**Rovaniemi on
KESTÄVÄN
MATKAILUN
kansainvälinen
suunnannäyttäjä,**

joka tuottaa arvoa paikallisille,
vierailleen ja ympäristölle.

Matkailuohjelman arvot nojaavat Rovaniemen kaupungin strategiaan arvoihin: **turvallinen, inhimillinen, rohkea ja luonnonläheinen.**

Mahdollistamme toimintaympäristön, joka edistää turvallista, kestävä ja vastuullista matkailua sekä vahvistaa asukkaiden arjen laatua, yritysten kilpailukykyä ja arktisen luonnon kestävä käyttöä.

Omaleimaisuus ja ympärivuotinen kilpailukyky

- ARKTISEN KESÄN toimintaympäristön vahvistaminen
- TAPAHTUMAMATKAILUN edistäminen
- KULTTUURIMATKAILUN kehittäminen
- YMPÄRIVUOTISTEN vetovoima-investointien edistäminen

Hyvinvointia tuottava ja sosiaalisesti hyväksytty matkailu

- MATKAILUN TILANNEKUVA ja tiedolla johtaminen
- VUOROPUHELUN ja viestinnän vahvistaminen

MITTARIT

1 mrd. €
VÄLITÖN
MATKAILUTULO

3 200 htv
VÄLITÖN
MATKAILUTYÖLLISYYS

10 000
vuodepaikkaa
REKISTERÖITY
KAPASITEETTI
YHTEENSÄ

35 %
SULANMAAN (5–10)
YÖPYMISTEN OSUUS
vuodesta

2,5 vrk
KESKIMÄÄRÄINEN
VIIPYMÄ

70 %
KESKIMÄÄRÄINEN
REKISTERÖITY
HUONEKÄYTTÖASTE

Uusien vastuullisten matkailualueiden ja reittien kehittäminen

- Määritellään matkailun kehittämisalueet sekä ennakoidaan maanhankintatarpeet pitkällä aikavälillä.
- Kaavoitetaan uusia vastuullisia matkailualueita keskusta-alueen ulkopuolelle huomioiden niiden saavutettavuus, infrastruktuurin liitettävyyden sekä luontoarvot ja sosiaalinen hyväksyttävyys
- Varaudutaan uusien ohjelmalvelualueiden maankäyttötarpeisiin.
- Kehitetään luontoinfrastruktuuria sekä virkistys- ja lähiliikuntapalveluita kokonaisuutena edistämällä asukkaiden ja matkailijoiden kestävästä liikkumisesta.

Lyhytvaokrauksen ohjaus ja hallinta

- Vaikutetaan kansalliseen sääntelyyn siten, että ilmoitus- ja rekisteröintivelvoitteita, ammattimaisen majoitustoiminnan kriteereitä sekä turvallisuusvaatimuksia ja valvonnan resursseja edistetään.

Liikenteen kehittäminen

- Kehitetään sesonkiaikaisia liikenne-, pysäköinti- ja muita logistiikkaratkaisuja sekä ohjelmalveluasiakkaiden lastaus- ja purkupaikkoja (keskusta, Pajakylä, uudet matkailualueet).
- Kehitetään ja suositetaan sujuvia ja käyttäjälähtöisiä joukkoliikenneratkaisuja (reitit, pysäköintipaikat, noutopisteet)

Ennakointi ja varautuminen

- Ennakoidaan suunnittelussa toimintaympäristön muutoksia sekä laaditaan varautumissuunnitelmia häiriö- ja poikkeustilanteisiin

Arvopolku –matkailuprofiilin vahvistaminen

- Tuetaan matkailuyritysten kykyä ja valmiuksia kehittää uusia korkean arvonlisän palveluita hyödyntämällä tutkimus- ja kehittämisrahoitusta sekä käynnistämällä yritysvetoisia kehittämishankkeita.

Laatukriteerien vahvistaminen

- Määritellään miten laatu- ja vastuullisuuskriteerit huomioidaan maankäytössä, tontinluovutusehdoissa ja investoinneissa sekä tilapäisissä käyttöoikeuksissa (esim. pop-up, tapahtuma-alue, matkailupalvelut).

Työvoiman saatavuuden varmistaminen

- Vahvistetaan matkailualan urapolkuja ja työelämäyhteyksiä yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa
- Markkinoidaan Rovaniemeä potentiaalisille asukkaille ja osaajille.

Innovaatioiden edistäminen

- Kehitetään tarvelähtöistä matkailuekosysteemiä, jossa yritykset, julkinen sektori sekä koulutus- ja tutkimustoimijat rakentavat yhdessä ratkaisuja ja palveluita.
- Edistetään osana verkostoa Rovaniemen roolia testialustana (living lab) uusille teknologioille, kestävän liikkumisen ja turvallisuuden ratkaisuille
- Järjestetään kestävän matkailun innovaatiotapahtuma, joka kokoaa yhteen matkailualan ammattilaiset, startup-yritykset, sijoittajat ja innovaattorit

Arktisen kesän toimintaympäristön vahvistaminen

- Tunnistetaan ja kehitetään kesän ja sulan maan matkailun kehittämiskohteita.
- Kehitetään monikäyttöisiä kestäviä reittiverkostoja kohteiden yhdistämiseksi (kaupunki, kylät, jokiluonto ja erämaiset kohteet) ja niihin liittyviä palveluja ympärivuotisuuden vahvistamiseksi.
- Kehitetään keskustan alueella Kemijoen ranta- aluetta jokiluonnon porttina ja olohuoneena paikallisille asukkaille ja matkailijoille sekä laajemmin Rovaniemen alueen joki- ja vesistömatkailun edellytyksiä.

Tapahtumamatkailun edistäminen

- Kehitetään tapahtumamatkailun edellytyksiä ja infrastruktuuria, jotka mahdollistavat erityisesti lumettoman ajan tapahtumien järjestämisen.
- Vahvistetaan tapahtumakoordinointia ja kehitetään tapahtumille sujuva palvelu- ja lupakäytäntöprosessi.

Kulttuurimatkailun kehittäminen

- Vahvistetaan keskeisten kulttuurikohteiden (Arktikum, Korundi, Aalto-keskus) vetovoimaa sekä kulttuurimatkailun roolia ympärivuotisen kasvun tukena.
- Edistetään kylien elinkeinomahdollisuuksia ja matkailutarjontaa yhteistyössä yritysten ja kyläyhteisöjen kanssa.
- Kehitetään kaupunkikuvaa ja viihtyisyyttä yhteistyössä kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden kanssa.
- Edistään kulttuuri- ja arkkitehtuurimatkailua osallistumalla aktiivisesti UNESCO:n Luovien kaupunkien -verkoston toimintaan

Ympärivuotisten vetovoimainvestointien edistäminen

- Laaditaan kokonaiskuva alueen nykyisistä ja tulevista matkailuinvestoinneista sekä investointitarpeista ja mahdollisista potentiaalisista hankkeista.
- Markkinoidaan investointimahdollisuuksia ja haetaan aktiivisesti yrityksiä, kumppaneita ja investoijia, jotka täyttävät vastuullisuuskriteerit.

Matkailun tilannekuva ja tiedolla johtaminen

- Resursoidaan ja nimetään kaupungille matkailutoiminnasta vastaava viranhaltija.
- Tuotetaan säännöllinen matkailun tilannekuva, joka yhdistää matkailu-, liikenne- ja kaupunki-infran sekä turvallisuustiedon yhdeksi kokonaisuudeksi. Varmistetaan tiedon jakaminen ja hyödyntäminen päätöksenteon eri tasoilla.
- Tuetaan matkailutoimialan kehitystä koordinoimalla yhteistyötä sekä suuntaamalla kehittämistoimia esimerkiksi matkailun kehitysryhmän kautta.

Matkailijamaksun pilotointi

- Edistetään matkailijamaksun käyttöönottoa ja pilotointia rekisteröidyssä majoituksessa sekä lyhytvuokrauskohteissa.

Vuoropuhelun ja viestinnän vahvistaminen

- Vahvistetaan paikallisyhteisön roolia matkailun kehittämisessä
- Toteutetaan säännöllisiä asukaskyselyitä.
- Järjestetään vuosittainen matkailufoorumi matkailun vaikutuksista ja matkailuohjelman etenemisestä
- Vahvistetaan viestintää matkailijoille paikallisiin olosuhteisiin, sääntöihin, vastuulliseen matkailuun liittyen yhteistyössä yritysten ja sidosryhmien kanssa

Toimijoiden roolit matkailun kehittämisessä

Rovaniemen kaupunki

Tekniset palvelut

Kaavoitus ja lupamenettelyt
Reitti-infra

Elinvoimapaalvelut

Yrityskehittäminen
Investointien edistäminen
Kehittämistoimenpiteiden edistäminen
Matkailuohjelman koordinointi,
toteuttaminen ja tiedolla johtaminen
Edunvalvonnalliset toimenpiteet

Visit Rovaniemi

Rovaniemen matkailubrändin markkinointi

Yhteismarkkinoinnin koordinointi

Osallistuminen investointien edistämiseen

Saavutettavuustyö

Rovaseudun markkinakiinteistöt Oy

Toimitilojen ja tapahtuma-alueiden vuokraus

Yritykset

Oman liiketoiminnan kehittäminen

Osallistuminen kehittämistoimenpiteisiin ja hankkeisiin

Yhteistyö ja verkostoituminen

Muut sidosryhmät

Kemijoki Oy

Osallistuminen maankäytön suunnitteluun yhteistyössä kaupungin kanssa

Lapin hyvinvointialue

Kokonaisturvallisuuden varmistaminen ja resurssit
Tilannekuvaryhmään osallistuminen

Metsähallitus

Osallistuminen maankäytön suunnitteluun ja reittiverkoston kehittämisen

Asukkaat

Osallistumismahdollisuudet matkailun kehittämiseen

Korkeakoulut ja oppilaitokset

Osaavan työvoiman koulutus

Opiskelijoiden työelämäyhteyksien edistäminen

TKI-osaaminen ja hankeyhteistyö

Ekosysteemi on dynaaminen ja avoin yhteistyöverkosto, jossa monipuolinen joukko toimijoita – kuten yritykset, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, julkishallinto sekä kolmannen sektorin toimijat – kehittävät yhdessä uusia ratkaisuja, palveluita, teknologioita ja toimintamalleja.

Ekosysteemi perustuu vuorovaikutukseen, yhteiskehittämiseen ja arvon yhteisluomiseen.

Ekosysteemin tavoitteena on pitkällä aikavälillä:

- luoda yhteistä ymmärrystä ja uutta tietoa
- vahvistaa toimijoiden osaamista ja kyvykkyyksiä
- vastata monimutkaisiin haasteisiin, joihin yksittäinen organisaatio ei kykene yksin,
- mahdollistaa uusien markkinoiden synty ja palveluiden kaupallistaminen
- muuttaa ja kehittää ekosysteemin toimintaympäristöä.

ROVANIEMEN MATKAILUN EKOSYSTEEMI

- Uusi tieto ja ymmärrys
- Haasteisiin ratkaisuja
- Osaamisen vahvistuminen
- Toimintaympäristön kehittyminen
- Uudet markkinat ja palveluiden kaupallistaminen

**1. Matkailutoimintaan
liittyvä lainsäädäntö**

**2. Kokonais-
turvallisuus**

**3. Saavutettavuuden
parantaminen**

4. TKI-rahoitus

Matkailualaan liittyvä lainsäädäntö

- Mahdollistetaan matkailijamaksu ja sen kohdentaminen: selkeät periaatteet tuoton kohdentamiseen (myös infraan, kestävään liikkumiseen, kustannusten kattamiseen).
- Lyhyt vuokrauksen pelisäännöt ja kansallinen rekisteröintivelvoite / raportointi ja selkeä sääntely
- Kaavoitus- ja valitusprosessien ennakoitavuus: Prosessien sujuvoittaminen (ennakoitavuus, aikataulut) erityisesti niissä hankkeissa, joissa sovitetaan yhteen asuminen, infra, luontoarvot, reitistöt ja matkailun kehittämisalueet.

Kokonaisturvallisuus

- Viranomaisten kapasiteetti huippusesonkeina: Rahoitus- ja resursointimalli, jossa matkailun aiheuttama kuormitus näkyy hyvinvointialueilla, poliisi- ja pelastustoimessa (varautuminen, turvallisuusviestintä)
- Sesonkiturvallisuuden ja varautumisen yhteinen tilannekuva, roolit ja tiedonjakokanavat (säännöllinen rytmi), jotta reagointi ja ennaltaehkäisy toimii sesongeissa.
- Liikennesuunnitteluratkaisut ja teiden kunto ja ylläpito
- Kaksoiskäyttöön ja huoltovarmuuteen liittyvät näkökulmat

Saavutettavuuden parantaminen

- Saavutettavuuden kapasiteetti ja matkaketjut vastaavat kasvua. Tavoite lumettoman ajan matkailun kasvusta edellyttää toimivia lentoyhteyksiä sekä junayhteyksien selvittämistä Haaparannan kautta.
- Raideliikenneyhteyksien kehittäminen tarjoaa matkailijoille vähäpäästöisemmän mahdollisuuden matkustaa.
- Kestävän liikkumisen edistäminen, sähköisen joukkoliikenteen, matkakeskusratkaisun ja sesonkiohjauksen kehittäminen.

TKI- ja hankerahoitus

- Rovaniemen haluaa profiloitua matkailuinnovaatioiden edelläkävijäkuntana, ei ainoastaan matkailun edelläkävijänä
- Rovaniemen matkailun hallittu kehittäminen edellyttää vahvaa panostusta tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan. Matkailuinnovaatiot ovat keskeinen työkalu tavoitteiden saavuttamisessa.
- Alueen yrityksiä on kannustettava hakemaan rahoitusta sekä investoimaan TKI-toimintaan aiempaa aktiivisemmin. Kaupunki ja alueen korkeakoulut voivat toimia yritysten strategisina kumppaneina.
- Määrätietoista TKI-toimintaa toteutetaan matkailuohjelman mukaisesti tavoitteiden saavuttamiseksi.

Matkailun maankäytön periaatteita

Majoituksen kysyntä ja käyttöasteet ovat nousseet voimakkaasti viimeisten vuosien aikana sekä laukaisseet uusia investointeja ja investointitarpeita.

Lyhytvuokrausmarkkinoiden merkittävä kasvu ja kohteiden lisääntyminen on yhtäältä lisännyt huippusesongin joustovaraa, mutta toisaalta aiheuttanut myös matkailun hallitsematonta kasvua. Lyhytvuokrausmarkkinat vaikuttavat osaltaan yritysten investointipäätöksiin ja vaikeuttavat kapasiteetin ennustamista pitkälle tulevaisuuteen.

Matkailun maankäytön kehittäminen toteutetaan hallitusti ja kestävästi korkeaa laatutasoa tavoitellen. Maankäyttö on strateginen väline, jolla hallitaan kantokykyä, turvataan asuminen ja luontoarvot sekä nostetaan matkailun tuottamaa lisäarvoa.

Keskeiset periaatteet

Matkailuinvestoinnit ohjataan ensisijaisesti olemassa olevan infrastruktuurin ja palvelurakenteen yhteyteen.

Määritellään selkeät matkailun kehittämisalueet sekä varaudutaan tarvittaessa maanhankintaan uusille matkailualueille.

Vältetään hajautuvaa, infrastruktuurikustannuksia kasvattavaa rakentamista pistemäisiin kohteisiin.

Ohjataan matkailun painetta pois keskustan alueelta.

Matkailualueiden kehittäminen ja uuden kaupallisen kapasiteetin mitoittaminen sidotaan ennakoivaan seurantaan.

Rovaniemen matkailun maankäytön keskeisin kysymys vuoteen 2040 on majoituskapasiteetin hallittu mitoitus suhteessa kysynnän kasvuun, lyhytvuokramarkkinoihin, sesonkivaihteluun ja kantokykyyn.

Suunnitteilla tai valmisteilla olevat majoitushankkeet voivat tuoda reilut 4 700 vuodepaikkaa lisää, jonka yöpymispotentiaali on 1,7-1,8 miljoonaa rekisteröityä yöpymistä nykykapasiteetti huomioiden.

Laskennallisten skenaarioiden mukaan 2,2-2,8 miljoonan yöpymisen taso vuoteen 2040 edellyttää noin 4 000-6 500 uuden vuodepaikan lisäystä, mikäli tavoiteltu käyttöaste on 65-70 %. Vastaavasti volyymipohjainen kasvu (3,5 miljoonaa yöpymistä) edellyttäisi yli 9 000 vuodepaikan lisäystarvetta nykytilanteeseen.

Kysynnän osalta oletuksena on, että talvi jatkaa vielä muutaman vuoden kasvua ja tämän jälkeen tasaantuu. Tavoitteellisesti kesän ja sulanmaan aika kasvaa, mutta ei yllä talvikauden tasolle. Kesän ja sulanmaan osuus (5-10) on tällä hetkellä 25 %, jolloin tavoite vuoteen 2040 mennessä voi olla 35 %.

Strateginen yleiskaavatyö etenee omana kokonaisuutenaan ja siellä ratkaistaan matkailukohteiden luonne.

Matkailun vetovoimaisimmat ja tärkeimmät kohteet

- Napapiiri
- Apukka
- Olleroaara
- Ounasvaara
- Uusi kestävän matkailun alue

Ydinvyöhykkeellä kylärakenteeseen tukeutuvat matkailupalvelut tukevat kylien elinvoimaisuutta ja palvelurakenteen kehittämistä

- Sonka-Sinettä
- Oikarainen
- Vikajärvi
- Vanttauskoski
- Muurola

Rovaniemen matkailun tiedolla johtaminen

Määritellään ja otetaan käyttöön keskeiset seurannan mittarit ja indikaattorit, jotka ovat ensisijaisesti saatavissa olemassa olevista tietolähteistä. Indikaattorien jatkokehityksessä tulee hyödyntää olemassa olevia kansallisia ja kansainvälisiä viitekehysjä.

Tärkeitä näkökulmia jatkotarkasteluun ovat esimerkiksi seuraavat:

	Lähtöarvo	Lähde
Asukashyväksyntäindeksi	56,17	Vuosittainen asukaskysely
Matkailijoiden tyytyväisyys	90,72	Vuosittainen kävijäkysely
Matkailijoiden suosittelemuus NPS	77,46	Vuosittainen kävijäkysely
Ympärivuotisuus (gini-kerroin)	0,31	Tilastokeskus
Keskimääräinen viipymä (vrk)	2,0	Tilastokeskus
Kesäkauden osuus (5-10)/vuosi (%)	25	Tilastokeskus
Päästöt (CO ₂ e) per matkailija	-	Oma laskenta tai Matkailjamittari
STF-verkoston sertifioitujen yritykset (lkm)	55	Visit Rovaniemi, Visit Finland
Välitön matkailutulo (M€)	361	Matkailutulututkimus (esim. Visitory)
Välitön työllisyys (htv)	1 655	Matkailutulututkimus (esim. Visitory)
Rekisteröidyt yöpymiset	903 123	Tilastokeskus
Rekisteröity vuodekapasiteetti	4 404	Tilastokeskus
Rekisteröity vuodekäyttöaste (%)	54,8	Tilastokeskus
Rekisteröimättömät yöpymiset	746 500	Visitory
Rekisteröimätön vuodekapasiteetti	6 700	Visitory

Näiden lisäksi on tärkeää kehittää seuranta mm. seuraavien tekijöiden osalta:

- Tutkimustiedon hyödyntäminen päätöksenteossa
- Häiriöindeksi (poliisitehtävät)
- Peruspalvelujen kuormitus (pelastustoimi, terveys)
- Matkailijamaksun kohdentuminen ja toteutuminen
- Infra- ja jätehuollon seuranta
- Asumisen paineen mittareiden tunnistaminen (mm. vuokratilastustamisindeksi, asuntojen hinnat, rekisteröimättömän kapasiteetin intensiteetti esim. per 100 asukasta)

- Matkailuohjelma määrittää kehittämisen linjaukset, tavoitteet ja keskeiset toimenpidekokonaisuudet.
- Strategisista tavoitteista johdetut toimenpiteet viedään osaksi kaupungin vuosittaista talousarvioprosessia sekä toimialojen ja keskeisten toimijoiden omia suunnitelmia. Näin varmistetaan, että ohjelman tavoitteet kytkeytyvät suoraan resursointiin ja käytännön toteutukseen.
- Ohjelman toimeenpano edellyttää selkeää vastuunjakoa ja riittävää resursointia. Rovaniemen kaupunki nimeää matkailun kehittämisestä vastaavan tahon, joka vastaa ohjelman kokonaiskoordinaatiosta. Ohjelman toteutusta koordinoidaan yhteistyössä kaupungin, Visit Rovaniemin, yritysten ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.
- Ohjelman toteutumista seurataan säännöllisesti määriteltyjen mittareiden avulla. Seuranta kohdistuu erityisesti matkailun kehitykseen, vaikutuksiin sekä toimenpidekokonaisuuksien etenemiseen. Tuloksista raportoidaan kaupungin päätöksentekoelementeille ja matkailun kehitysryhmälle.
- Onnistuneen ja tehokkaan ohjelman toimeenpanon keskeinen työkalu on osallistaminen. Myös päättäjille järjestetään oma fooruminsa, jossa he pääsevät vaikuttamaan ohjelman toteutukseen. Matkailun kehitysryhmä kokoontuu säännöllisesti ja oman toimintansa puitteissa toteuttaa matkailuohjelmaa.

ROVANIEMI